



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

תורה – במדבר פרק כב'

(יב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל בָּלָעַם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֵאָדָר אֶת הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא: (יב) וַיֹּאמֶר יי' לבלעם לא תלך עמהם לא תלוט ית עמא ארי בריך הוא:

(יג) וַיִּקָּם בָּלָעַם בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל שְׂרֵי בָלָק לָכוּ אֵל אֲרֻצְכֶם כִּי מֵאֵן יְהוָה לַתַּתִּי לְהִלְךָ עִמָּכֶם: (יג) וַיִּקָּם בָּלָעַם בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר אֶל שְׂרֵי בָלָק לָכוּ אֵל אֲרֻצְכֶם כִּי מֵאֵן יְהוָה לַתַּתִּי לְהִלְךָ עִמָּכֶם: (יג) וַיִּקָּם בָּלָעַם בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר לְדַבְּרֵי בָלָק אִיזִילוּ לְאַרְעֵכֶם אֲרֵי לִית רַעְוָא קָדָם יי' לְמִשְׁבְּקֵי לְמוֹזַל עִמָּכֶם:

(יד) וַיִּקְוֹמוּ שְׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בָּלָעַם הִלְךָ עִמָּנוּ: (יד) וַיִּקְוֹמוּ שְׂרֵי מוֹאָב וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלָק וַיֹּאמְרוּ מֵאֵן בָּלָעַם הִלְךָ עִמָּנוּ: (יד) וַיִּקְוֹמוּ רַבְרָבֵי מוֹאָב וְאֵתוּ לְוֹת בָּלָק וַאֲמָרוּ סָרַב בָּלָעַם לְמַתִּי עִמָּנָא:

(טו) וַיִּסָּף עוֹד בָּלָק שְׂרֵים רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֲלֹהֵי: (טו) וַיִּסָּף עוֹד בָּלָק שְׂרֵים רַבִּים וְנִכְבְּדִים מֵאֲלֹהֵי: (טו) וַאֲוִסִּיף עוֹד בָּלָק לְמִשְׁלַח רַבְרָבִין סְגִיאִין וַיִּקְרִיִין מֵאֲלֵי: (טו) וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלָעַם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בָּלָק בֶּן עֶפְרוֹר אֵל נָא תִמְנַע מִהֲלִיךָ אֲלֵי: (טו) וַיָּבֵאוּ אֶל בָּלָעַם וַיֹּאמְרוּ לוֹ כֹּה אָמַר בָּלָק בֶּן עֶפְרוֹר אֵל נָא תִמְנַע מִהֲלִיךָ אֲלֵי: (טו) וְאֵתוּ לְוֹת בָּלָעַם וַאֲמָרוּ לֵה פִדְנֵן אָמַר בָּלָק בֶּר עֶפְרוֹר לֹא כַעַן תִּתְמַנַּע מִלְּמַתִּי לְוֹתֵי:

רש"י

(יב) לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם – (סס) אמר לו א"כ חקללם במקומי אמר לו לֹא תֵאָדָר את העם אמר לו א"כ אזכרם אמר לו אינס כריכין לזכרתך כי צורך הוא משל אומרים לזכרה (ס"א לזכורה) לֹא מְדוּבָּר וְלֹא מְעוּקָלִיד:

(יג) לָכוּ אֵל אֲרֻצְכֶם – (סס) אמר לו א"כ חקללם במקומי אמר לו לֹא תֵאָדָר את העם אמר לו א"כ אזכרם אמר לו אינס כריכין לזכרתך כי צורך הוא משל אומרים לזכרה (ס"א לזכורה) לֹא מְדוּבָּר וְלֹא מְעוּקָלִיד:

נביא – מיכה פרק ד' ב'–ו'

(ב) שָׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהָאֲתָנִים מִסְדֵּי אֶרֶץ כִּי רִיב לַיהוָה עִם עַמּוֹ וְעִם יִשְׂרָאֵל יִתְנַפְּחוּ: (ב) שָׁמְעוּ טוּרֵי יִת דִּינֵיָא דוּי וְעִיקְרֵיָא מִיִּסוּדֵי אֲרַעָא אֲרֵי דִינָא קָדָם יי' עִם תּוֹכְחָה:

(ג) עַמִּי מִה עָשִׂיתִי לָךְ וּמַה הִלַּאתִיךָ עֲנֵה בִי: (ג) עַמִּי מִה טַבָּא אֲמַרִית לְמַעֲבַד לָךְ וְלֹא עֲבִידַת אוּ מְרֻעָא קְשִׁיָּא אֲסִגִּיתִי עֲלֶיךָ אֲסִהִיד בִּי:

(ד) כִּי הִעֲלִיתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבְּיַת עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמִרְיָם: (ד) אֲרֵי אֲסִיקְתָּן מֵאֲרַעָא דְמִצְרַיִם וּמִבְּיַת עֲבֻדוּתָא פִּרְקַתָּן וּשְׁלַחִית קִדְמָךְ תִּלְתָּא נְבִיִין מֹשֶׁה לְאַלְפָּא מִסִּירַת דִּינִין אֶהְרֹן לְכַפְרָא עַל עַמָּא וּמִרִים לְאוּרָאָה לְנִשְׂיָא:

(ה) עַמִּי זְכֹר נָא מִה יַעֲזִי בָלָק מִלְּךָ מוֹאָב וּמַה עָנָה אֶתוֹ בָּלָעַם בֶּן בְּעוֹר מִן הַשָּׁטִיִּים עַד הַגִּלְגָּל לְמַעַן דַּעַת עֲדָקוֹת יְהוָה: (ה) עַמִּי אֲדַבֵּר כַּעַן מִה מֶלֶךְ בָּלָק מִלְּכָא דְמוֹאָב וּמַה אֲתִיב יִתִּיה בָּלָעַם בֶּר בְּעוֹר הַלֵּא גְבוּרָן אֲתַעֲבִידָא לְכוּן מִמִּשְׁדֵּי שִׁטִּין עַד בֵּית גִּלְגָּלָא בְּרִיל לְמִידַע זְכוּתָא דִּי:



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

(ו) בַּמָּה אֶקְדֶּם יְהוָה אִפְּי לְאֱלֹהֵי מְרוֹם הָאֲקָדָמָנוּ בְּעוֹלוֹת בְּעִגְלִים בְּנֵי שָׁנָה:
(ז) במה אפלה קדם יי אשתעבד לאלהא דשכנתה בשמה מרומא האפלא קדמוהי בעלון בעגלון בני נשא:

רש"י

(ה) ומה ענה אותו בלעם בן בעור – מה אזעום לא זעם ה' (במדבר כג) שלא כעסתי כל אותו הימים. מן השטים – שחטאתם לי שם דעו דקוהי שלא מנעתי טובתי ועזרתי מכס עד הצאתי אתכם לגלגל וכבשתי לפניכם שם את הארץ:
(ו) אכף – אהיה כפוף:

(ג) מה עשיתי לך – תן לך להכיר מה טוב עשיתי לך. ומה הלאתיך – בעבודתי. ענה בי – העד בי:
(ד) כי העליתיך – אע"פ שעשיתי לך כל הטובה הזאת לא הלאתיך בעבודה גדולה ובקרבות גדולים. את משה אהרן ומרים – ת"י משה לאלפא מסורת דינין ואהרן לכפרא על עמא ומרים לאוראה לנשיא:

כתובים – תהילים פרק עג' בא'–כה'

(כא) כִּי יִתְחַמֵּץ לִבִּי וּכְלִיֹּתִי אֲשִׁתּוֹנֵן: (כא) ארום יחוש לבי וכוליתי בערן כאשא:
(כב) וְאָנִי בְּעַר וְלֹא אֶדַע בְּהִמּוֹת הַיָּיִתִי עֲמֹךְ: (כב) ואנא שטיא לא אידע היך בעירי אתחשבית גבך:
(כג) וְאָנִי תַמְיִד עֲמֹךְ אֶחְזֹת בְּיַד יְמִינִי: (כג) ואנא תדירא עמך אוחדתא ביד ימיני:
(כד) בְּעֲצַתְךָ תִּנְחַנֵּי וְאַחַר כְּבוֹד תִּקְחֶנִי: (כד) במלכתך תדברנני ובתר דשלים איקרא דאמרתא עלי לאיתאה תסבנני:
(כה) מִי לִי בַשָּׁמַיִם וְעֲמֹךְ לֹא חֲפַצְתִּי בְּאָרֶץ: (כה) מן כותך דילי בשמיא אלא את ועמך חברא לא עביתי בארעא:

רש"י

(כא) כי יתחמץ לבבי – מטרים שראיתי מפלה זו ברוח הקדש היה לבבי מתחמץ על דרך הרשעים שכלחה, וככליותי הייתי משתונן, לשון חרב שנון, וכשהוא מתפעל הת"י ניתנת בלמעט שורש התיבה כדרך כל תיבה שישוד תחילתה ש"י:
(כב) ואני – הייתי בער ולא הייתי יודע מה היא המדה וכבהמה הייתי עמד. ואני – אע"פ שהייתי רואה כל זה תמיד הייתי עמד ולא זזתי מיראתך:
(כג) אחזת ביד ימיני – להחזיקני ציראתך כשקרבו רגלי לנטות מדרכך כמו שאמר למעלה כמעט נטיו רגלי:
(כד) תנחני – נחיתני. ואחר כבוד תקחני – אילו היה טעם על כבוד היה פתרונו לאחר שהשלמת לסנחרב כל הכבוד שפסקת לו תקחנו אליך הפלת נסיד לישראל והחרבת את סנחרב עכשיו שהטעם על ואחר זה פתרונו ואחרי כן לכבוד תקחני משכתי אליך לכבוד ולתפארת:
(כה) מי לי בשמים – שום מלאך שבחתי לי לאלוה לא בחרתי ללא אותך:



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

משנה – גיטין פרק ז'

(א) מי שֶׁאַחֲזוּ קַרְדֵּי־קוּס וְאָמַר בְּתַבּוּ גִט לְאִשְׁתִּי, לֹא אָמַר כְּלוּם. אָמַר בְּתַבּוּ גִט לְאִשְׁתִּי וְאַחֲזוּ קַרְדֵּי־קוּס וְחֹזֵר וְאָמַר אֶל תְּכַתְּבוּ, אֵין דְּבַרְיוֹ הָאֲחֵרוֹנִים כְּלוּם. נִשְׁתַּתֵּק וְאָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתְּךָ וְהַרְפִּין בְּרֵאשׁוֹ, בּוֹדְקִין אוֹתוֹ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, אִם אָמַר עַל לָאוּ לָאוּ וְעַל הֵן הֵן, הָרִי אֵלָיו יִכְתְּבוּ וַיִּתְּנוּ:

רע"ב – (א) מי שֶׁאַחֲזוּ קוּרְדֵי־קוּס – שֶׁנִּתְחַלְּלָה לַעֲוֹנוֹ מִחַמַּת שֶׁד הַשּׁוֹלֵט עַל הַשָּׁמַיִם יוֹן חֹדֶשׁ: אֵין דְּבַרְיוֹ הָאֲחֵרוֹנִים כְּלוּם – וְא"ל לְחֹזֵר וּלְשֹׂאֵל אַחַר שְׁנֵי־שָׁעֵהוּ לַעֲוֹנוֹ, אֵלֶּה כּוֹתְבִין הַגֵּט וְסוֹמְכִים עַל דְּבָרָיו

(ב) אָמְרוּ לוֹ נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתְּךָ, וְאָמַר לָהֶם בְּתַבּוּ, אָמְרוּ לְסוֹפֵר וְכָתַב וְלַעֲדִים וְחִתְמוּ, אִף עַל פִּי שֶׁכָּתְבוּהוּ וְחִתְמוּהוּ וְנִתְּנוּהוּ לוֹ וְחֹזֵר וְנִתְּנוּ לָהּ, הָרִי הַגֵּט בְּטַל, עַד שֶׁיֹּאמֶר לְסוֹפֵר כְּתוּב וְלַעֲדִים חִתְמוּ:

רע"ב – (ג) אִמְרוּ לוֹ – לְכַרְיָא אוּ לְשַׁבִּיב לִיבָּס: מַרְע חֲכָם: נִכְתּוּב גִּט לְאִשְׁתְּךָ – שֶׁלֹּא תִזְקַק

(א) זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי, זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי מִחֲלֵי זֶה, זֶה גִּטְךָ לְאַחַר מֵיתְךָ, לֹא אָמַר כְּלוּם. מֵהֵיּוֹם אִם מֵתִי, מֵעַכְשָׁיו אִם מֵתִי, הָרִי זֶה גִּט. מֵהֵיּוֹם וְלְאַחַר מֵיתְךָ, גִּט וְאֵינוֹ גִּט. וְאִם מֵת, חוֹלְצָת וְלֹא מֵתִיבְמַת. זֶה גִּטְךָ מֵהֵיּוֹם אִם מֵתִי מִחֲלֵי זֶה, וְעַמְד וְהִלֵּךְ בְּשׁוּק וְחִלְהָ וְמַת, אוֹמְדִין אוֹתוֹ, אִם מִחֲמַת חֲלֵי הָרֵאשִׁיּוֹן מֵת, הָרִי זֶה גִּט. וְאִם לָאוּ, אֵינוֹ גִּט:

רע"ב – (ג) זֶה גִּטְךָ אִם מֵתִי – לֹא אִמְרוּ כְלוּם. לְמַשְׁמַע לְכַשְׁאֲמוֹת, וְאֵין גִּט לְאַחַר מֵיתְךָ: מִחֻלֵּי זֶה – מַשְׁמַע מִחֻלֵּי זֶה וְאֵינְךָ, וְכִיוֹן שְׁמַת מִתּוֹךְ הַחֻלֵּי נִמְלָא שְׁאֵין הַגֵּט חַל אֵלֶּה לְאַחַר מֵיתְךָ: מֵהֵיּוֹם וְלְאַחַר מֵיתְךָ גִּט וְאֵינוֹ גִּט – מִסְפַּקָא לָן אִי תִנְחַה הוּי מֵהֵיּוֹם אִם אֲמוֹת, וְכִיוֹן שְׁמַת נִתְקִיִּים הַתְּנַחֵי וְנִמְלָא

(ד) לֹא תִתִּיחַד עִמּוֹ אֶלֶּא בְּפָנֵי עֲדִים, אֶפְלֹ עֵבֶד, אֶפְלֹ שְׁפָחָה, חוּץ מִשְׁפָּחָתָהּ, מִפְּנֵי שֶׁלְּבָבָהּ גִּט בְּהָ בְּשִׁפְחָתָהּ. מֵהֵיּוֹם הֵיא בְּאוֹתָן הַיָּמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, כְּאִשְׁתֵּי אִישׁ לְכָל דְּבַרְיָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, מְגַרְשָׁת וְאֵינָה מְגַרְשָׁת:

רע"ב – (ד) לֹא תִתִּיחַד עִמּוֹ – זֶה שְׁתַּן גִּט וְאִמְרוּ לֵה מֵהֵיּוֹם אִם מֵתִי, לֹא תִתִּיחַד עִמּוֹ. שְׁמַח יִבָּח עֲלֵיהָ וְתִהְיֶה כְּרִיכָה גִט שְׁנִי, דְּחִישְׁיָן שְׁמַח זַעַל לְשֵׁם קְדוּשָׁין: מֵהֵיּוֹם הֵיא בְּאוֹתָן הַיָּמִים – לֹא אֲרִישָׁא קָאֵי בְּאוֹמֵר מֵהֵיּוֹם אִם מֵתִי, דִּהְיָא וְדִלֵּי לְכִי מֵיית אֲגֻלְאֵי מִלְתָּא דְּהוּי גִט מַשְׁעַת נִתְיִנָּה, וְהַבָּח עֲלֵיהָ פְּטוּר. אֵלֶּה בְּאוֹמֵר לֵה בְּמִסְרַת הַגֵּט הָרִי זֶה

חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

(ה) הָרִי זֶה גִטָּף עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי מֵאֲתִים זֹזוּ, הָרִי זֶה מְגִרְשֶׁת וְתַתְּנִי. עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִם נִתְּנָה לוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים יוֹם, מְגִרְשֶׁת. וְאִם לֹא, אֵינָה מְגִרְשֶׁת. אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, מַעֲשֵׂה בְּצִידוֹ בְּאֶחָד שָׁאֵמַר לְאִשְׁתּוֹ הָרִי זֶה גִטָּף עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִי לִי אֶצְטְלִיתִי, וְאֶבְדָּה אֶצְטְלִיתוֹ, וְאָמְרוּ חֲכָמִים תַּתְּנִי לוֹ אֶת דְּמִיָּהּ:

שְׁתַּתְּנִי לִי אֶצְטְלִיתִי וְאֶבְדָּה אֶצְטְלִיתוֹ, דּוּקָא קְאָמַר לֵהּ. כַּשְׁבִּיג אֹמַר תַּתְּנִי לוֹ אֶת דְּמִיָּהּ שְׁלָא נִתְּכוּן הַבְּעַל אֲלָא לְהַרוּחָה לִידֵיהּ, וּמַעֲשֵׂה נַמִּי בְּצִידוֹן בְּאֶחָד שָׁאֵמַר לְאִשְׁתּוֹ וְכוּ' וְאִמְרוּ חֲכָמִים תַּתְּנִי לוֹ אֶת דְּמִיָּהּ. וְאִין הַלְכָה כַּכְּשִׁבִיג:

רע"ב – (ה) הרי זו מגורשת ותתן – מגורשת מעכשיו משעת קבלת הגט, וחייבת ליתן מה שהתנה עמה. ואם אבד הגט או נקרע קודם שתתן, אינה כריכה גט אחר, לכל האומר על מנת כאומר מעכשיו: אומר כש"ג מעשה בלידן – בגמרא מפרש לחסורי מחסרה והכי קתני, אם אמר לה על מנת

(ו) הָרִי זֶה גִטָּף עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמִשִּׁי אֶת אָבִיא, עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִיקִי אֶת בְּנִי, כַּמּוּדָה הִיא מְנִיקְתּוֹ, שְׁתֵּי שָׁנִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרִי, שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵת הָרִשִׁי. מֵת הַבֵּן אוֹ שְׁמֵת הָאָב, הָרִי זֶה גִטָּף. הָרִי זֶה גִטָּף עַל מְנַת שְׁתַּשְׁמִשִּׁי אֶת אָבִיא שְׁתֵּי שָׁנִים, עַל מְנַת שְׁתַּתְּנִיקִי אֶת בְּנִי שְׁתֵּי שָׁנִים, מֵת הַבֵּן אוֹ שְׁמֵת הָאָב אוֹ שְׁאֵמַר הָאָב אִי אֶפְשִׁי שְׁתַּשְׁמִשִּׁנִּי, שְׁלָא בְּהַקְפָּדָה, אֵינּוּ גִטָּף. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמְרִי, כְּזֶה גִטָּף. כָּלֵל אָמַר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, כָּל עֲפָבָה שְׁאֵינָה הַיְמִנָּה, הָרִי זֶה גִטָּף:

ו"ח חדש לר' יהודה, אין זו יניקה, ולא נתקיים התנאי. ואין הלכה כר"י: מת הבן – ולא הניקתו כלל: או מת האב – ולא שמשתו: הרי זה גט – ללאו ללעורה איכיון בתנאו, אלא להרווחה לדידה, והא לא לאטרק. ואם היה יודע שימות אביו או בנו לא היה מתנה: שלא בהקפדה – אע"פ שהיא לא הכעיסתו, ואין העכבה ממנה, אינו גט. וכ"ש אם היה בהקפדה: כזה גט – הואיל ולא הקפידתו ואין העכבה ממנה. ואין הלכה כרשב"ג:

רע"ב – (ו) על מנת שהשמישי את אבא, על מנת שתניקי את בני – בגמרא מוכח דכל סתם שלא קבע זמן כמה תשמש את אביו או כמה תניק את בנו, כמפרש יום אחד דמי, ונתקיים התנאי אם תשמש את אביו או תניק את בנו יום אחד בלבד: כמה היא מניקתו – כלומר כמה הוא זמן היניקה, שאם הניקתו יום אחד בזה הזמן, נתקיים התנאי: שתי שנים. רבי יהודה אומר י"ח חודש – אבל אם הניקה אותו אחר ששלמו ב' שנים לרבנן

(ז) הָרִי זֶה גִטָּף אִם לֹא בָּאֵתִי מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשִׁים יוֹם וְהָיָה הוֹלֵךְ מִיְהוּדָה לְגִלְגַּל, הִגִּיעַ לְאַנְטִיפֶטְרִס וְחָזַר, בְּטַל תְּנָאוֹ. הָרִי זֶה גִטָּף אִם לֹא בָּאֵתִי מִכָּאן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְהָיָה הוֹלֵךְ מִגִּלְגַּל לְיְהוּדָה, וְהִגִּיעַ לְכַפֵּר עוֹתְנָאִי וְחָזַר, בְּטַל תְּנָאוֹ. הָרִי זֶה גִטָּף אִם לֹא בָּאֵתִי מִכָּאן עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם וְהָיָה הוֹלֵךְ לְמַדְיַנַּת הַיָּם וְהִגִּיעַ לְעֵבּוֹ וְחָזַר, בְּטַל תְּנָאוֹ. הָרִי זֶה גִטָּף כָּל זְמַן שְׁאֵעֲבֹר מִכְּנָגְד פְּנִיָּה שְׁלֹשִׁים יוֹם, הָיָה הוֹלֵךְ וּבָא, הוֹלֵךְ וּבָא, הוֹאִיל וְלֹא נִתְיַחַד עִמָּהּ, הָרִי זֶה גִטָּף:

מטינא לגליל, לאלתר ליהוי גיטא. ואי לא מטינא לגליל, אי משתהינן תלתין יומין ולא

רע"ב – (ז) הגיע לאנטיפטרס – מפרש בגמרא משנה זו, כגון דאתני שני תנאים, אי



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

כשיסתהה ל' יום עובר מנגד פניה, יהא גט. ולא אמרינן הוואיל ומעיקרא היה הולך ובא, ניחוש שמא פייס קטטה שזיניהם וזבטל גיטא, דמאחר שלא נתייחד עמה בשעה שהיה הולך ובא, לא חיישינן שמא פייס. ולכי מקיים תנאיה ושהה ל' יום עובר מנגד פניה, הוי גיטא. ובגמרא מוקי לה באומר בשעת התנאי ע"מ כן אני מוסר לה הגט, שתיא נאמנת עלי כמאה עדים כל זמן שתאמר שלא באתי ונתיחדתי ופייסתי. וכן הלכה. שאם לא אמר כן בשעת התנאי, חיישינן שמא יבא בעל ויערער ויאמר פייסתי:

(ח) הרי זה גטא אם לא באתי מפאן ועד שנים עשר חדש, ומת בתוך שנים עשר חדש, אינו גט. הרי זה גטא מעכשיו אם לא באתי מפאן ועד שנים עשר חדש, ומת בתוך שנים עשר חדש, הרי זה גט:

רע"ב – (ח) אינו גט – לכיון דלא אמר מעכשיו, משמע לאחר שנים עשר חודש יהא

(ט) אם לא באתי מפאן עד שנים עשר חדש כתבו ותנו גט לאשתי, כתבו גט בתוך שנים עשר חדש ונתנו לאחר שנים עשר חדש, אינו גט. כתבו ותנו גט לאשתי אם לא באתי מפאן ועד שנים עשר חדש, כתבו בתוך שנים עשר חדש ונתנו לאחר שנים עשר חדש, אינו גט. רבי יוסי אומר, כזה גט. כתבו לאחר שנים עשר חדש ונתנו לאחר שנים עשר חדש ומת, אם הגט קדם למיתה, הרי זה גט. ואם מיתה קדמה לגט, אינו גט. ואם אין ידוע, זו היא שאמר מוגרשת ואינה מוגרשת:

גמרא – גיטין דף לו' ע"א

תנן התם פרוסבול אינו משמט זה אחד מן הדברים שהתקין הלל הזקן שראה את העם שנמנעו מלהלוות זה את זה ועברו על מה שכתוב בתורה השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל וגו' עמד והתקין פרוסבול וזה הוא גופו של פרוסבול מוסרני לכם פלוני דיינין שבמקום פלוני שכל חוב שיש לי אצל פלוני שאגבנו כל זמן שארצה והדיינים חותמים למטה או העדים ומי איכא מידי דמדאורייתא משמטא שביעית והתקין הלל דלא משמטא אמר אביי בשיעית בזמן הזה ורבי היא דתניא רבי אומר וזה דבר השמיטה שמוט בשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמיטת קרקע ואחת שמיטת כספים בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים בזמן



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמט כספים ותקינו רבנן דתשמט זכר לשביעית ראה הלל שנמנעו העם מלהלוות זה את זה עמד והתקין פרוסבול ומי איכא מידי דמדאורייתא לא משמטא שביעית ותקינו רבנן דתשמט אמר אביי שב ואל תעשה הוא רבא אמר הפקר ב"ד היה הפקר דאמר רבי יצחק מנין שהפקר ב"ד היה הפקר שנאמי וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים כעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה.

איבעיא להו כי התקין הלל פרוסבול לדריה הוא דתקין או דלמא לדרי עלמא נמי תקין למאי נפקא מינה לבטוליה אי אמרת לדריה הוא דתקין מבטלינן ליה אלא אי אמרת לדרי עלמא נמי תקין הא אין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חברו אלא אם כן גדול הימנו בחכמה ובמנין מאי תא שמע דאמר שמואל לא כתבינן פרוסבול אלא אי בבי דינא דסורא אי בבי דינא דנהרדעא ואי סלקא דעתך לדרי עלמא נמי תקין בשאר בי דינא נמי לכתבו:

רש"י על הגמרא

כספים חובת הגוף היא ואינה תלויה בארץ ילפינן בהיקשא ללא נהגא: ואמור רבנן דתשמט – בזמן הזה: זכר לשביעית – שלא תשתכח תורת שביעית: ומי איכא מידי דמדאורייתא לא משמטא שביעית – בזמן הזה כרבי: שב ואל תעשה – והלכה הזו שב ובטל ואינו עושה המצוה לפרוע את חובו ולא עקר ליה בידים וכי האי גוונא מותר לעקור דבר מן התורה כגון שופר ולולב ודומיהן ביצמות בהאשה רבה (דף טז) ללא עקירה בידים היא: רבא אמר – לעולם בין לרבנן דפליגי אדרבי ואמרי שביעית להשמטת מלוה בזמן הזה דאורייתא ותקין הלל ללא תשמט בין לרבי דאמר לאו דאורייתא ואמור רבנן דתשמט לא תיקשי דבר דבדבר שבממון אין כאן עקירת דבר מן התורה במקום סייג וגדר דהפקר ב"ד בממון היה הפקר: לבטולי – להוסיב ב"ד אי אכשור דרי שלא יהו מונעין מלהלוות לבטל את תקנת הלל שאפילו כתב פרוסבול ישמט: לא כתבינן פרוסבול – ללא אלים לאפקועי ממונא: אלא בי דינא דסורא – רב: בי דינא דנהרדעא – שמואל דכי

אינו משמט – מאחר שכתב פרוסבול אינו משמט חובו שביעית: מוסרני לכס – את שטרותי שאתם תהיו נוגשים ואני לא אגוש ולקמן מוקי דיך כח בידם להפקיע ממנו של זה וליתן לזה במקום שיך סייג ותקנה: והתקין הלל – ללא תשמט ועקר דבר מן התורה: שביעית בזמן הזה – והלל כרבי סבירא ליה דאמר שביעית להשמטת מלוה בזמן הזה דרבנן הוא ואע"ג דהלל בבית שני הוה סבירא ליה לרבי דבבית שני הואיל ולא היה יוצא נהג לא נהגו שמיטין מדאורייתא ודאמרין דערבין (דף לב) מנו יוצלות לקדש שמיטין מדרבנן קאמר ומלאתי בתלמידי רבינו יצחק הלוי שכתב במסכת גיטין בירושלמי מנין שאין השמיטה נוהגת אלא בזמן שיוצא נהג שנאמר וזה דבר השמיטה שמוט אחת שמיטת יוצל ואחת שמיטת שביעית אבל בת"כ ראיתי דשביעית נוהג בזמן שאין יוצל נהג ואומר אני שהוא מחוקקת: בזמן שאי אתה משמט קרקע – כגון עכשיו שבטלה קדושת הארץ: אי אתה משמט כספים – ואף על פי שהשמטת



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

נמי לכרי עלמא לא תקון חלח כגון צי דינח
 דרב אמי ורב אסי:

חמרה שמואל להך מילתא וכי חיתקיל הך
 שאלתא צבי מדכשא הוה צי דינח דרב אמי
 ורב אסי והיינו דמשני דלמא כי תקון הלל

זוהר – בלק דף קצו ע"א

פתח רבי אלעזר ואמר, (ישעיה נ) מי בכם ירא יי וגו'. מאי שומע בקול עבדו.
 האי קרא אוקמוהו חבריאי ח בעלותא, והכי הוא. מאן דרגיל למיתתי לבי
 פנשתא לצלאה, ויזמא חדא לא אתי, קודשא בריך הוא שאיל עליה ואמר,
 מי בכם ירא יי שומע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו. מאי
 שומע בקול עבדו. במאן. אי תימא פנביאה, או גבר אחרא, מאן יהב
 נביאה, או גבר אחרא לצלותא. דבגין דצלי צלותיה שומע בקול נביאה, או
 דגבר בעלמא:

אלא ההוא דצלי צלותין בכל יומא, איהו שומע בההוא קול, דקרי ליה
 קודשא בריך הוא, ומשתבח ביה, ואמר דאיהו עבדו ודאי. שומע בקול,
 במאי קול. בההוא דאקרי עבדו. שבחא עלאה איהו דנפיק עליה קול דאיהו
 עבדו. ותו, דקלא אשתמע בכל אינון דקיעין, דאיהו עבדא דמלכא קדישא,
 ודא הוא שומע בקול עבדו:

אשר הלך חשכים ואין נגה לו, וכי בגין דלא אתא לצלויי הלך חשכים.
 אלא אוקמוהו. אבל עד לא יתפשוון ישראל לבתי פנסיזות לצלאה, סטרא
 אחרא קיימא וסגיר כל נהורין עלאין, דלא יתפשוון ויפקון על עלמין.
 ותלת זמנין ביומא אזלי סטר אחרא, דכר ונוקבא, ומשטטין בעלמא, וההוא
 עידן אתקו לצלותא, בגין דלא הוי תמן קטרוגא כלל:

וכדין איהו עידן לצלותא, בגין דאינון אזלי למשטטא, בטורי חשוף, והר
 נשפה, פדון פתיחין פוי נהורין עלאין, ונפקי ושריאן על בתי פנסיזות,
 ברישיהון דאינון דצלאן צלותין, ומתפלגן נהורין על רישייהו. וקודשא בריך
 הוא שאיל, על ההוא דלא אשתבח תמן, ואמר חבל על פלניא, דהוה רגיל
 הכא, והשתא דהלך חשכים ואתעבר מקמי נהורין, והלך לשטטא בטוריא
 בעלמא, ונפק מההוא נגה נהורא דנהיר, ולית (ליה) ביה חולקא, אין נגה
 לו, כמה דאתפליג ושריא על אחרנין דתמן, כמה טבין אתאבידו מניה. (אין
 נוגה לו השתא דהלך חשכים) ואלו הוה תמן, יבטח בשם יי, בכללא דעבד
 קדמא. וישען באלהיו ברזא דעבד תננינא:

אמר רבי שמעון, אלעזר ברי, ודאי רוח נבואה שריא עלך:



חק לישראל – פרשת בלק יום ג'

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק י'

(יד) טעה ולא הזכיר הבדלה בחונן הדעת משלים תפלתו ואינו צריך לחזור וכן מי שלא הזכיר על הנסים בחנוכה ובפורים ועננו בתפלת תענית אינו חוזר ומתפלל אחד יחיד ואחד שליח ציבור ואם נזכר קודם שיעקור את רגליו אומר עננו כי אתה שומע תפלה פודה ומציל בכל עת צרה וצוקה יהיו לרצון אמרי פי וגו':

(טו) שכח ולא התפלל מנחה בערב שבת יתפלל ערבית שתים של שבת וכן ביום טוב שכח ולא התפלל מנחה בשבת או ביום טוב מתפלל במוצאי ערבית שתים של חול מבדיל בראשונה ואינו מבדיל בשנייה ואם הבדיל בשתייהן או לא הבדיל באחת מהן יצא אבל אם לא הבדיל בראשונה והבדיל בשנייה חוזר ומתפלל תפלה שלישית מפני שהראשונה לא עלתה לו מפני שהקדימה לתפלת ערבית וכל המתפלל שתי תפלות אפילו שחרית ומוסף לא יתפלל זו אחר זו אלא ישהה בין תפלה לתפלה כדי שתתחונן דעתו עליו:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גר גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמחה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.